

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek nr: 183
Podseria: artystki
Podseria: składanki

STANISŁAWA ZAWADZKA

Dani Profesor w Akademiach Muzycznych

Polecane/Omawiane książki:

- [1] **„Stanisława Zawadzka - życie dla sztuki”. Waław Panek: *Kariery i legendy. Szkice o artystach polskiej sceny muzycznej. Zbiór 3.* Wydawnictwo Bohdana Wrocławskiego, Warszawa 1994.**
- [2] **Józef Kański: *Mistrzowie sceny operowej.* PWM, Warszawa 1998.**

Bohaterką odcinka jest **Stanisława Zawadzka**. Urodziła się w Warszawie 5 lutego 1890 roku, a zmarła 21 lipca 1988r. w Skolimowie. Przeżyła prawie sto lat!! Jej grób znajduje się na Starych Powązkach w Warszawie. Jak się to zdarza bardzo często w naszej serii – jest zapomniana. Była polską sopranistką i piosenkarką oraz **doktorem medycyny (lekarzem)**, co się prawie nigdy nie zdarza. Znana była także jako **Zavaska lub Stani, Stany¹**, ale Jej pseudonimy też wielu czytelnikom nic nie powiedzą. Inna Bohaterka naszej serii na nazwisko Zawacka.

Po wojnie śpiewała jako solistka opery w Poznaniu do 1948r. Co ciekawe, równocześnie **przez pięć lat (do 1950) prowadziła klasę śpiewu solowego w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej² w Krakowie. W od 1950r. (do przejścia**

¹ Tak jest podpisana na jednym z poniższych zdjęć z NAC, tej wersji nie ma w polecanych publikacjach.

² <https://www.amuz.krakow.pl/o-nas/strategia/>; dziś to AKADEMIA MUZYCZNA im. Krzysztofa Pendereckiego.

na emeryturę) wykładała w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie (dziś Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina) i prowadziła letnie kursy mistrzowskie. Jej uczennicą była m.in. Stefania Woytowicz³.

Omawiane książki to tzw. 'składanki', czyli poradniki, kompendia omawiające wiele postaci według tego samego 'klucza', pasji, zawodu. W obu przypadkach [1,2] chodzi o artystów, przy czym w [2] zawężono zakres zainteresowania do sceny operowej. Nasza seria dotyczy Pań pracujących naukowo, w instytutach, jako wykładowczyń itp., zatem wybrano postać pasującą do serii. Eseje są recenzjami książek i pretekstem do poznania POSTACI. Eseista szuka fotografii, filmów, nagrań archiwalnych, ktoś kto by chciał szerzej poznać Heroinę ma wiele danych, linków, informacji dodatkowych, których nie ma w podanych książkach, z reguły (w eseju) jest część literatura dodatkowa.

Podrozdział Jej dedykowany, zamieszczony na stronach 169-171 [2], ma tytuł „Wielkość zapomniana. DR STANI ZAWADZKA”. Ten esej ma JĄ przypomnieć. Pan Kryński uszczegóławia wyżej podaną informację iż studiowała na **Uniwersytecie St. Petersburgu**. Na dyplomie lekarskim dopisano iż ma specjalność z zakresu bakteriologii. Dodaje ciekawą informację, że dorabiała sobie udzielając lekcji śpiewu. Nie ma daty uzyskania dyplomu... Nasz wniosek jest taki iż władała językiem rosyjskim w stopniu doskonałym. W 1922r. wybrała się w podróż turystyczną do Włoch. Tam dała jakieś koncerty amatorskie. Fachowcy uznali Ją za samorodny talent i zachęcali do kariery śpiewaczki. Została we Włoszech, natychmiast **nauczyła się włoskiego**, podjęła lekcje śpiewu u Emilii Corsi⁴ oraz Luisy Cortesi⁵. Studiowała także w Szkole Dramatycznej Boetti-Valvassoura⁶. Zatem Jej sytuacja

³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Stefania_Woytowicz; uczennica Bohaterki.

⁴ https://it.wikipedia.org/wiki/Emilia_Corsi; otwiera się Wikipedia po włosku, inne dostępne języki to jedynie katalański!!!! Jest zestawienie jej szerokiego repertuaru operowego.

⁵ <https://forgottenoperasingers.blogspot.com/2016/07/luisa-cortese-cortesi-soprano-corniglio.html>; jest zdjęcie na portalu po angielsku „Zapomniani śpiewacy operowi”. Zestawiono listę jej występów operowych. Zatem trafiła na wybitne ówczesne śpiewaczki.

⁶ https://it.wikipedia.org/wiki/Teresa_Boetti_Valvassura; po włosku, o włoskiej artystce.

<https://www.filmweb.pl/person/Teresa+Boetti+Valvassura-937073>; grywała też w dawnych FILMACH!!!!

materialna była wyśmienita. Nie trwało to długo, talent tylko doszlifowano, wybrane arie ćwiczyła pod kierownictwem Franco Capuany⁷ oraz Antonia Guarnieriego⁸. Zdarzają się cuda, zapewne rzadko, ale tu tak było. W 1922 roku zadebiutowała na scenie operowej w Spezii⁹ w przedstawieniu Giordana „Andrzej Cheniere” rolą Magdaleny – dane tylko dla znawców, jak pan Kański. Kariera we Włoszech się ‘rozkręciła’, tu zaczęła używać pseudonimu STANI. Śpiewała na wszystkich najślawniejszych scenach w Rzymie, Neapolu, Palermo i wielkiej mediolańskiej La Scali. Zapewne studenci w Krakowie czy Warszawie byli pełni uznania dla swojej MAESTRY. Brała udział w festiwalach operowych m.in. w Weronie.

Opera Nova w Bydgoszczy przedstawia program tegorocznego Bydgoskiego Festiwalu Operowego, którego wychodziła 28. edycja, po kilkuletniej przerwie wymuszonej przez pandemię, odbędzie się wyjątkowo jesienią; od 8 do 22 października.

Zgodnie z wieloletnią tradycją Festiwal otworzy premiera Opery Nova: na inaugurację gospodarze wybrali operę Charlesa Gounoda „Faust”, która w 66.letniej historii bydgoskiej sceny muzycznej wystawiona zostanie dopiero po raz drugi. Kierownictwo muzyczne sprawuje Piotr Wajrak, reżyseruje Paweł Szkotak, dla którego „wojenne tło, występujące oryginalnie w librecie bez konkretnych czasowych odniesień, stanowi wyrazisty kontekst dla podejmowanych wyborów przez bohaterów, a także budzi nieoczywiste, ale czytelne skojarzenia z wojną, która toczy się dzisiaj w Ukrainie”. Premierowe spektakle zaplanowane są na 8 i 9 października.

Zaproszone zespoły renomowanych scen przedstawiają swoje znakomite spektakle: „Giselle” Adolphe Adama- symbol baletu romantycznego w wykonaniu Lwowskiego Narodowego Teatru Opery i Baletu (Ukraina), „Don Carlo” Giuseppe Verdiego, przejmująca inscenizacja Litewskiego Narodowego Teatru Opery i Baletu z Wilna w nagrodzonej mistrzowskiej reżyserii Güntera Krämera. Z polskich tegorocznych produkcji pokazana będzie „Aida” Verdiego, okrzyknięta wydarzeniem artystycznym realizacją Opery Bałtyckiej.

W Polsce, w Bydgoszczy mamy festiwal operowy – od 1994 roku

Nie streszcza się książek w naszej serii, każdy musi sam sięgnąć do oryginału. Autor opisuje ‘krok po kroku’ karierę Artystki – wiele krajów w Europie (wiele oper): Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Hiszpania i Portugalia. Była okazja poznać Europę.

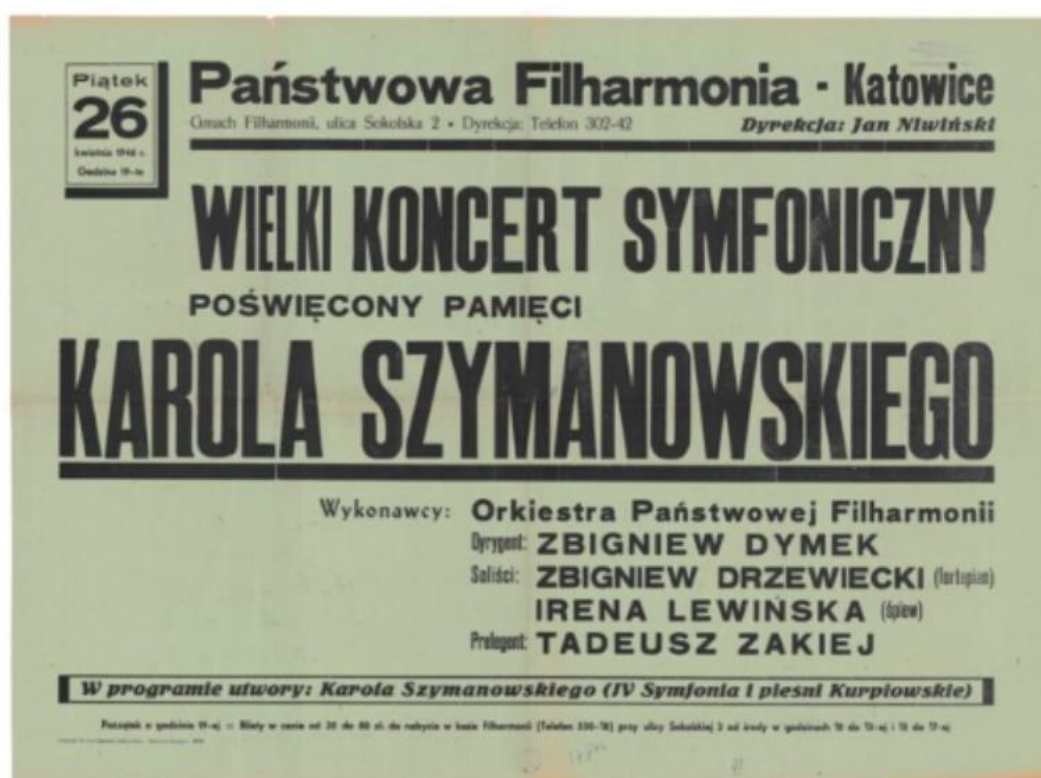
⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Franco_Capuana; o wybitnym dyrygencie.

⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Antonio_Guarnieri; dyrygent i wiolonczelista.

⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/La_Spezia; w Ligurii, eseista nigdy nie słyszał o tym miasteczku.

Od 1935r. zaczęła bywać w odrodzonej Polsce. W Poznaniu oraz Warszawie śpiewała w operach, w dniu 28 marca 1938r. wzięła udział w wielkim koncercie poświęconym pamięci Karola Szymanowskiego, w Warszawie.

Inny koncert dla Szymanowskiego, 1946r.

Drugą Wojnę Światową nasza GWIAZDA spędziła w Warszawie, „prowadząc zajęcia w tajnej szkole śpiewu” – warto sobie uświadomić Hitlerowcy zakazali grywania dzieł Chopina oraz szkół dla Polaków, warto to policzyć, zrozumieć... Ze zniszczonej

Warszawy przeniosła się do Krakowa i tam na początku pracowała. Do stolicy wróciła w 1950r. Jako profesor flagowej polskiej uczelni muzycznej pracowała do 1968 roku, miała zatem prawie 80 lat!!! Józef Kański zestawia Jej wybitne uczennice i uczniów m.in. np.: Halina Łukomska¹⁰, Anna Vranova¹¹, Alicja Okońska, czy Andrzej Bachleda¹².

Autor dodaje iż niestety ARTYSTKA nie dokonała żadnych nagrań płytowych...

<<W 1960 roku generał Aleksander Zawadzki¹³, jako przewodniczący Rady Państwa PRL, nadał Stanisławie Zawadzkiej Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski , a w 1981 roku uhonorowano JĄ Krzyżem Komandorskim tego orderu (także Przewodniczący Rady Państwa, Henryk Jabłoński)>>.

Wacław Panek napisał o Niej znacznie dłuższy tekst (18 stron) [1]. Znalazł wiele ciekawych fotografii – m.in. z dzieciństwa. Szeroko cytowana jest Jej uczennica **Stefania Woytowicz**, która niezwykle pięknie i ciepło mówi o swojej MAESTRZE, wychwalając Jej metody dydaktyczne. Pani Stefania wspomina: „[STANI] niezmiennie dbała o poszerzenia repertuaru polskiego, twierdząc iż świadectwo rodzimej sztuki potwierdza udział narodu polskiego w kulturze światowej” – mimo, że objechała całą Europę, mimo że znała kilka języków obcych, mimo swojej zagranicznej kariery. Niestety dziś bywają ludzie – w sposób niepojęty – degradujący to co polskie??? Dlaczego?? Warto starać się dowiedzieć.

Inna Jej uczennica Alicja OKOŃSKA napisała książkę „Spotkania z ciekawymi ludźmi” tam opisując swoje wojenne lekcje u MAESTRY. Sama Pani Alicja śpiewała w warszawskich kawiarniach „SIM” oraz „U aktorek”. Wspomina koleżanki z tajnej

¹⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Halina_%C5%81ukomska; eseista klika – warto poklikać i doczytać informacje o słynnych polskich ARTYSTACH.

¹¹ <https://archiwum.teatr Wielki.pl/baza/-/o/vranova-anna/179979/20181>; Teatr Wielki w Warszawie.

¹² [https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Bachleda-Curu%C5%9B_\(%C5%9Bpiewak\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Bachleda-Curu%C5%9B_(%C5%9Bpiewak)); **Andrzej BACHLEDA-CURUŚ**, śpiewak operowy (tenor) i narciarz. **Ojciec** słynnych narciarzy Andrzeja Jana oraz Jana Wojciecha. https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Bachleda-Curu%C5%9B_II; dla identyfikacji 'II' zamiast 'Jr.'; syn Andrzej(jr.) był polskim olimpijczykiem.

¹³ Całkowicie przypadkowa zbieżność nazwisk!

szkoły u naszej Heroiny – tj.: Anna Borey, Ada Lenczewska oraz Halina Woytowicz (siostra Stefanii). Pani Alicja Okońska napisała kilka innych książek, ale czy jest to ta sama osoba – eseista nie był w stanie wyklikać, a jako śpiewaczki operowej nie da się znaleźć.

Dalej mamy wypowiedź Pani Adriany Kłosińskiej – bratanicy naszej Heroiny. Okazuje się że brat Stanisławy też studiował w St. Petersburgu i doświadczał wielkiego wsparcia od siostry (czy był młodszy?). Świadczy to benedyktyńskiej pracy autora, który dotarł do wielu źródeł, spotkał się z rodziną oraz uczennicami. Dotarł do archiwów – cytuje m.in. umowy artystki z dyrektorem Opery Warszawskiej...Zatem jego opis sylwetki Heroiny jest bardzo emocjonalny - totalnie inny od poprzednio polecanej książki, gdzie podawane są „suche” fakty, choć Józef Kański to „fanatyczny” miłośnik opery.

Pan Panek rozmawiał także z drugą bratanicą Heroiny oraz uczennicą śpiewaczką operową Anną Vranovą itd.

Nie ma informacji o rodzinie Bohaterki, zapewne przeżyła życie w pojedynkę, ale nie samotnie. Setki uczniów – okazuje się – traktowała z miłością, szacunkiem, sokoro wielu tak dobrze o Niej mówi.

Książka/książki są gorąco polecana, wiele można się o Bohaterce i Jej karierze dowiedzieć.

Postać MAESTRY warta jest przypomnienia.

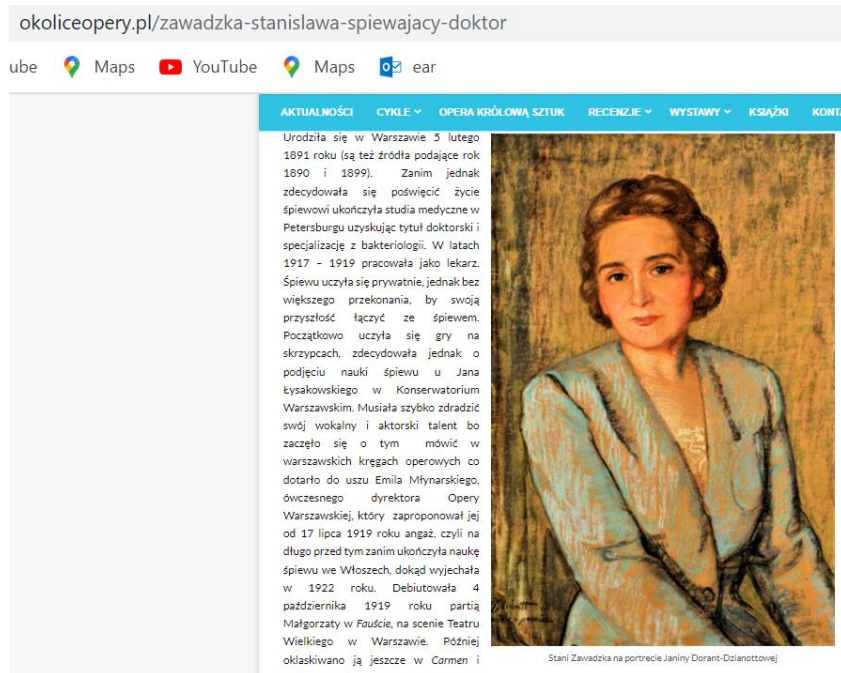
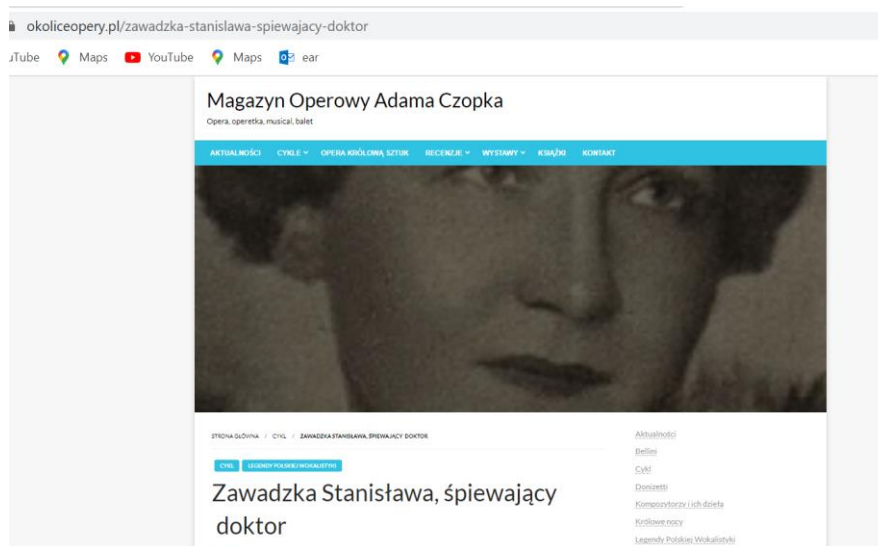

LINKI ORAZ INNE PUBLIKACJE

a) <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Zawadzka-Stani-Stanislawa;4000644.html>;

<<była lekarką frontową podczas wojny pol.-bolszewickiej 1919–20>>

b) <https://www.okoliceopery.pl/zawadzka-stanislawa-spiewajacy-doktor>;

TEGO NIE MA W PORADNIKACH OPEROWYCH

W 1919 r. podjęła pracę lekarza wojskowego w Szpitalu 4-tej Dywizji Strzelców generała Lucjana Żeligowskiego. Przeszła z dywizją cały szlak bojowy jako lekarz II ambulansu, za co później jako jedyna kobieta otrzymała odznakę 4 Dywizji Strzelców.

Pracowała przez pewien czas w laboratorium bakteriologicznym Szpitala Ujazdowskiego w Warszawie.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82awa_Zawadzka;

Zatem wyjaśnia się iż po studiach wróciła do Polski, włączając się do walki o ojczyznę - pracując w swoim pierwszym wyuczonym zawodzie!!!

[https://polona.pl/search/?filters=keyword:Zawadzka, Stanis%C5%82awa,public:0;](https://polona.pl/search/?filters=keyword:Zawadzka,Stanis%C5%82awa,public:0;)

ZESTAW PLAKATÓW z występów ARTYSTYCZNYCH NASZEJ HEROINY.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

NAC – Narodowe Archiwum Cyfrowe – nasza HEROINA

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Stefania Woytowicz – uczennica MAESTRY

PLAKATY

TEATR WIELKI W POZNANIU

W poniedziałek, dnia 11 czerwca o godz. 18

Wielki Koncert

Stani

ZAWADZKA

znakomita śpiewaczka, primadonna Oper polskich i zagranic.

Józef

WOLIŃSKI

główny tenor baletski, ulubieniec Poznania

W programie: Najpiękniejsze arie operowe, piosenki i duety Puccini'ego, Verdi'ego, Goski'ego, Czajkowskiego, Różyckiego i innych.

Przy fortepianie Dyr. Zygmunt Wojciechowski

Bilety są do nabycia wcześniej w kasie Teatru Wielkiego.
Kasa czynna od godz. 10-13 i od 15-18.

PAŃSTWOWA FILHARMONIA w KRAKOWIE

Sala Kinoteatru „ŚWIT” ul. Straszewskiego 34

Czwartek, dnia 23-go sierpnia 1945 r. — godzina 19-1a

NADZWYCZAJNY KONCERT

MUZYKI

OPEROWEJ

Solistki: **Dr. Stanisława Zawadzka** (sopran)
Wiktora Bręgy (tenor)

Dirigent: **Dr. Zygmunt Latoszewski**

W programie: Uwertury, arie i duety Mozarta, Verdi'ego, Puccini'ego, Mascagniego i Moniuszki

Bilety w cenie 20 do 50 złotych do nabycia w przedsiębiorstwie w imieniu Filharmonii, ulica Zwierzyniecka 1, 0. piętro, godz. 10-18 w kasie „Świt”, Rynek Główny 40, od wtorku, 21 sierpnia 1945 w godz. od 10 do 13-45, a w dniu koncertu przy kasie, ul. Zwierzyniecka 1 od godz. 19-1a do rozpoczęcia

PAŃSTWOWA FILHARMONIA w KRAKOWIE
Sala kinoteatru «IMIT» ul. Straszewskiego 34

Niedziela, 6 maja 1945 r. godz. 10⁴⁵

III. PORANEK SYMFONICZNY

Dyrygent: **Dr. ZYGMUNT LATOSZEWSKI**
Solistka: **Dr. STANI ZAWADZKA** (splew)
oraz **Chór Państwowej Filharmonii**

PROGRAM:

1. K. SZYMAROWSKI:	Symfonia koncertowa
2. L. WÓJCIK:	Aria z opery „Bohema Czerwona”
3. ST. WÓJCIK:	Aria z opery „Bohema”
4. F. WÓJCIK:	Aria z opery „Legenda Bałtyku”
5. M. KARŁÓWICZ:	40 Pieśni o Młodości i Senie
6. F. WÓJCIK:	40 Pieśni o Wiosnach

Bilety wstępu w cenie od zł. 10 do zł. 30 łącznie z garderobą do nabycia w przedsprzedaży w biurze Filharmonii ul. Zwierzyniecka L. 1 pokój Nr. 10 od czwartku dnia 3 maja w godzinach od 10 do 13 oraz w dzień koncertu przy kasie od godz. 9 do rozpoczęcia. Tel. 538-44.

Na kilka dni przed formalnym końcem II WOJNY ŚWIATOWEJ!!!

Opera NOVA w Bydgoszczy nad rzeką Brdą

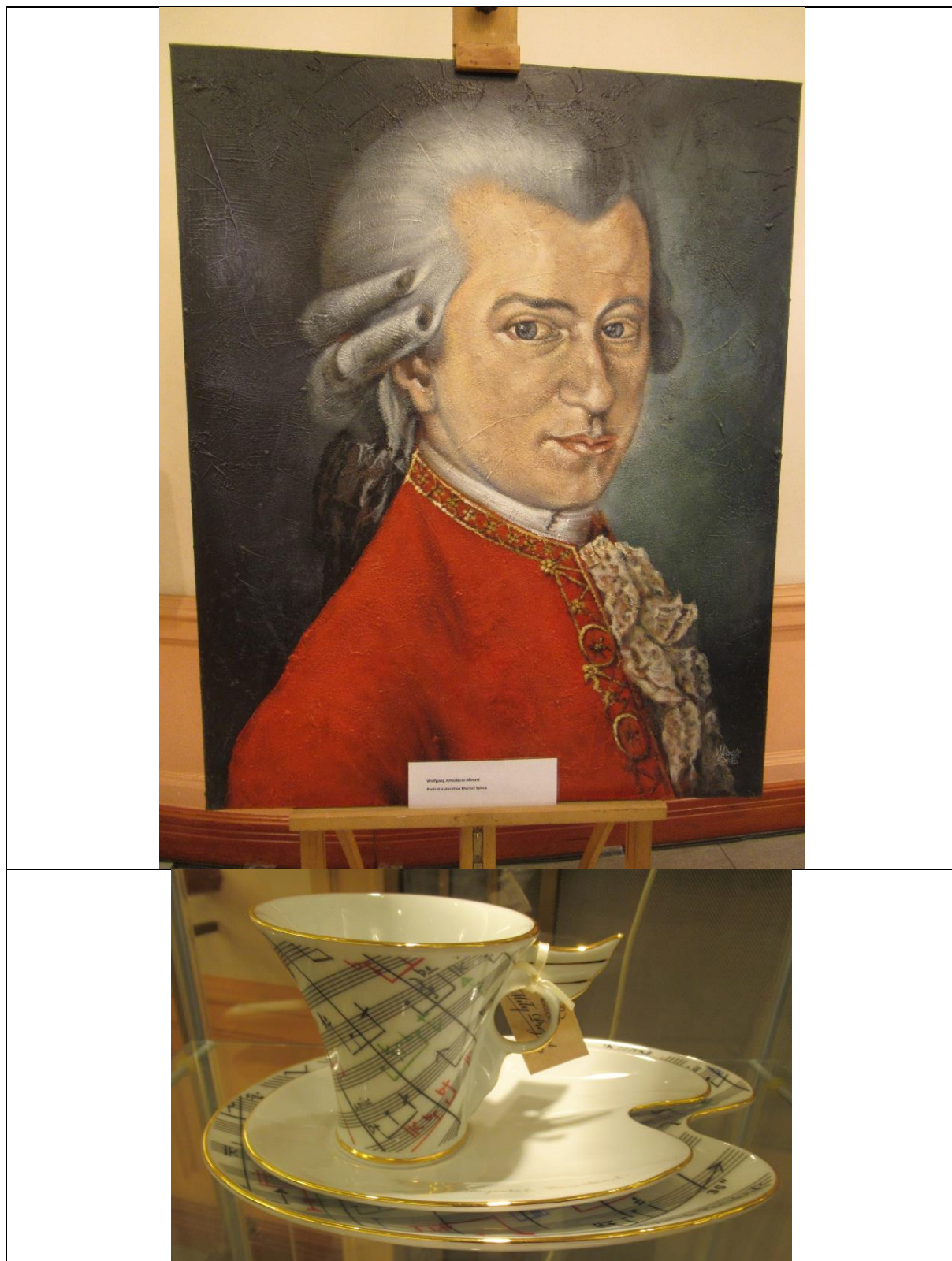
„Cudze chwalicie, swego nie znacie”

OPERA W BYTOMIU

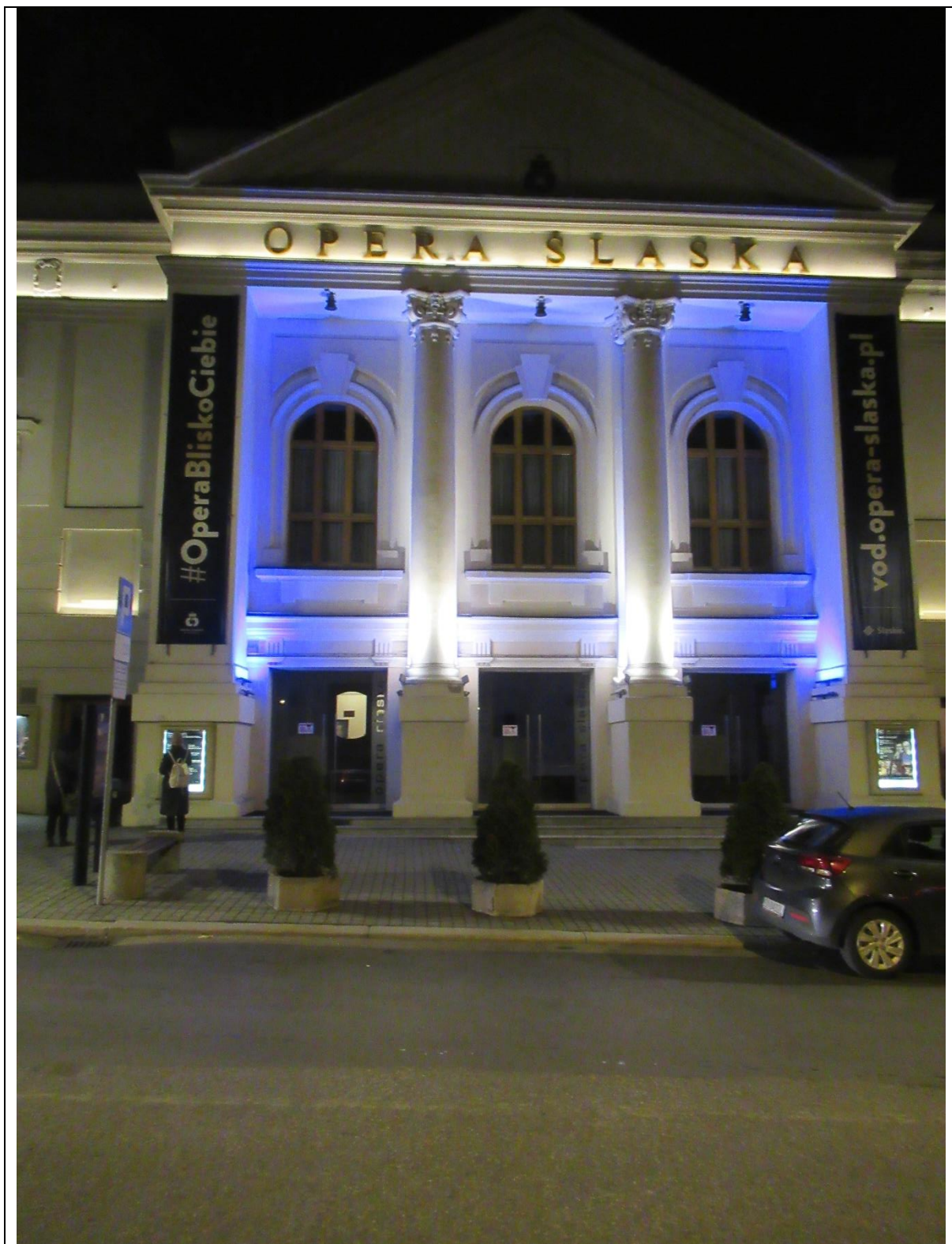

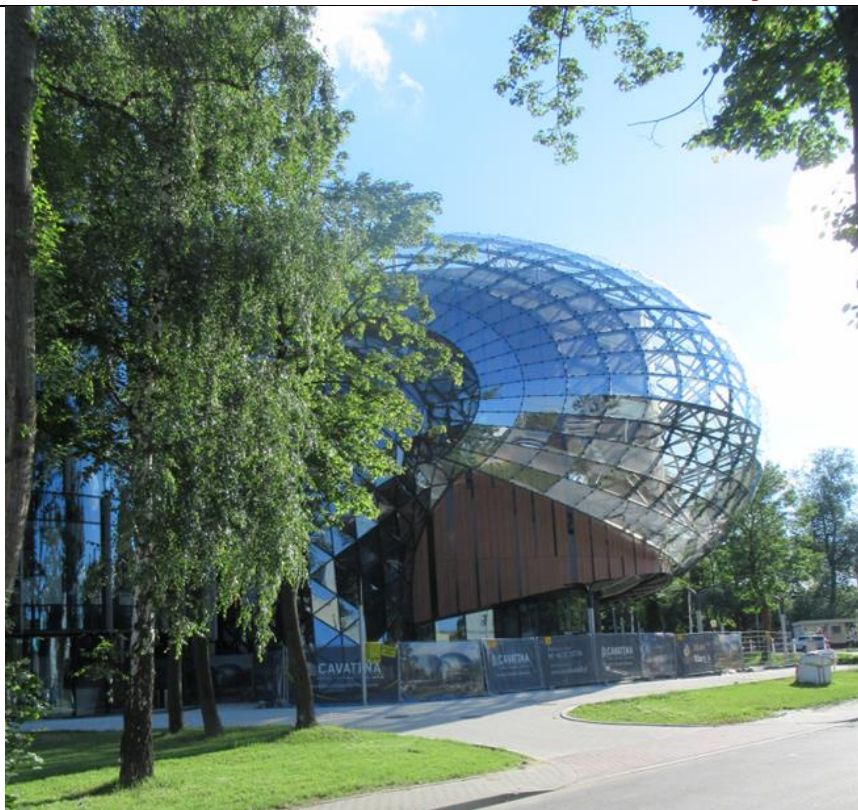

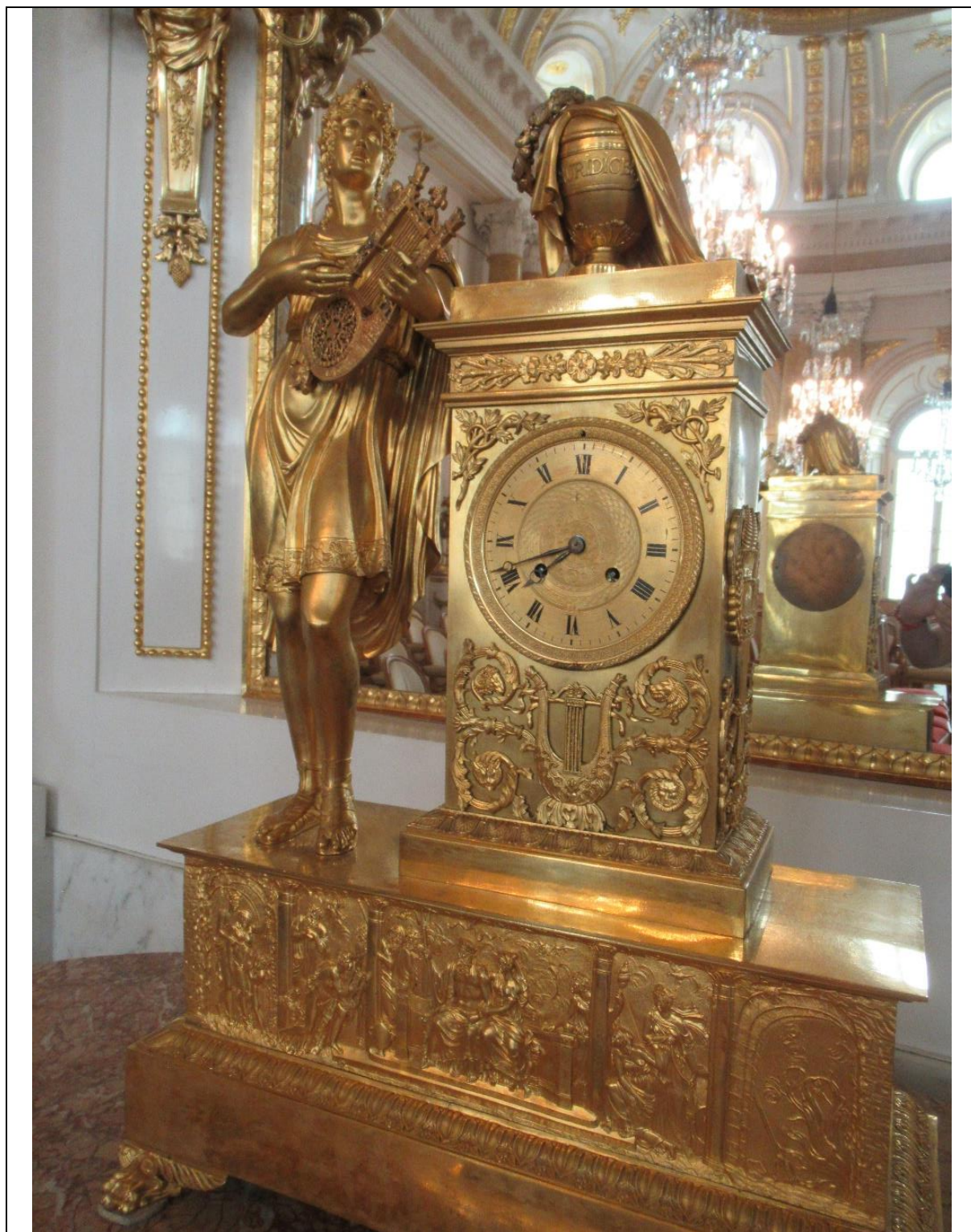

CAVATINA HALL w Bielsku-Białej

Bielsko-Biała ma genialną salę koncertową – eseista bywał kilka razy – cud!!!

Zdjęcia wykonał eseista: Stan Zawiślak oraz z zasobów POLONA i NAC..

